

DagbladetSentral-
bord:
16890

Sjefredaktør

EINAR SKAVLAN

Henv. kl. 12.30—13.30.

Redaktør for nyhetsavd.

GUNNAR LARSEN

Henv. kl. 13.30—14.30.

Disponent

ARNE RØGEBERG

Redaksjon: Akersgata 34 II
(Tid. Tegns gård) kl. 8.00—15.00

Administrasjon: Akersgt. 32 III

Ekspedisjon og trykkeri:
Akersgata 36Postboks 118. Postgiro 9009
Telegramadr.: Dagbladet, Oslo.

Middagsutgave kl. 12.30

Aftenutgave > 14.30

Abonnementspris kr. 10.50 pr. kv.
> 42.50 > år.Utgitt og trykt i A/S Dagbladet.
Akersgata 36.

fredag 22.2.46

Borgerlig død

Straffene for landssvik ble fastsatt av den norske regjeringen i London i 1944 i den store landssvikanordningen, som siden er blitt stadfestet av Stortinget. Her er det kommet inn en ny straff i norsk lovgivning: tap av almen tillit. Det betyr ikke bare tap av statsborgerlige og andre offentlige rettigheter; meningen med denne straffen er at den dømte skal anses for «borgerlig død» på grunn av sitt landsforræderi. Han stilles utenfor samfunnet. Særlig viktig er bestemmelsen i punkt 9 i landssviksankordningens § 11 om tillitstap, som omfatter tap av adgang til å eie eller erverve fast eiendom, skip eller aksjer i norske selskaper.

nevle, Skau, Stang og Berg stemte for. — Høyesterettsjustitiarius Paal Berg sa: «Begge de domfelte — Stang og Irgens — har forbrutt seg så grovt mot det norske samfunn at de bør regnes som borgerlig døde, og det riktige uttrykk for dette vil etter min mening være at de fradømmes almen tillit for alltid».

Det er Stortinget som gir lover, ikke domstolene. Der kan ingen tvil være om at domstolene setter seg ut over straffelovens klare bud, dersom de lar være å bruke alment tillitstap som straff i grove tilfelle. Etter anordningen skal tillitstap idømmes når straffen er over 6 måneder, domstolene har rett til å gjøre lempelser, men når straffene går opp i 10 års fengsel eller mer, er det soleklart at det vil være mot loven ikke å bruke denne straffen.

I tilfellet Axel Stang var høyesteretts milde dom særlig påfallende. Han ble dømt til livsvarig fengsel; han er en ung mann, og muligheten for benådning foreligger. Axel Stang tilhører et rikt og toneangivende miljø — det gjorde hans slette eksempel ennå farligere. Det gjør også at selv om han ble dømt til en stor erstatning, er det mange muligheter for at han kan komme i besiddelse av både fast eiendom og aksjer, både i fengslet og hvis han engang slipper ut.

Når domstolene får pålegg om

E 102502

en
g l
re-
var
re-
en
illy
og
to.
og
et
a-
ut
le
d,
ut
e
e

Etter landssviksankningen skulle alle, som ble dømt til fengsel over 6 måneder, også dømmes til alment tillitstap. Men med de lempelsene, som justisminister Cappelen foreslog og fikk Stortinget med på i høst, ble det overlatt til domstolene å avgjøre i hvert enkelt tilfelle om det også skulle dømmes til tillitstap.

Det har ført til en høyst påfallende utglidning, som det er all grunn til å feste seg ved. Etter loven skulle tillitstap følge av enhver dom på 6 måneders fengsel. Men skjønt vi har hatt mange dommer med meget strenge fengselsstraffer, opp til på livstid, er bare en eneste mann blitt dømt til tillitstap, og det var torturisten Oppegaard, som ble dømt 5. oktober i høst. Etter den tid har domstolene simpelthen latt være å bruke den straffen, som

å kjenne de verste landssvikere for «borgerlig døde», er det et uttrykk for at landsforræderi er den verste av alle forsyndelser — den står i en klasse for seg, og det skal almenheten vite. De store landssvikerne skal være borgerlig døde, selv om de får beholde livet. De skal nettopp være satt utenfor det norske folket, som de har forrådt. Det er lovens mening. Høyesterett har ingen rett til å sette seg over loven.

ei
n
ti
e
k
ei
di
og
st
se
de
me
ter
og
ste
sid
till
ve:

Ny kurs i fred

Av lagmann Carl

I Norges Fredsforenings program til er det sentrale uttalt i ordene at sat